

Obsah

Slovenská medzivojnová poézia.....	2
Historicko-spoločenský kontext.....	2
Pestrosť poézie.....	2
Mladí Autori.....	2
Neosymbolizmus.....	2
Emil Boleslav Lukáč.....	3
Znaky tvorby.....	3
Tvorba – Básnické zbierky.....	3
Vitalizmus.....	3
Ján Smrek.....	3
Tvorba – Básnické zbierky.....	4
Avantgardná ľavicová poézia – Laco Novomeský.....	4
Tvorba – Básnické zbierky.....	4

Slovenská medzivojnová poézia

Historicko-spoločenský kontext

- Slovensko = súčasť ČSR = október 1918
- Nový štát nás zbavil maďarského útlaku, zavádza sa parlamentná demokracia, zvyšuje sa vzdelanosť, slovenčina = štátny jazyk
- v BA sa zakladá UK, SND, znovuoobnovenie činnosti Matice slovenskej
- Po víťazstve národného socializmu v Nemecku sa v Európe situácia zhoršuje
- Nemecko nemalo záujem o existenciu ČSR, preto podporovalo Slovákov, ktorí sa usilovali vytvoriť samostatný slovenský štát – vznik marec 1939
- Zásah vojen môžeme vidieť aj v slovenskej literatúre

Pestrosť poézie

- Aj básnici sa vyrovnávajú so zážitkami z vojny = existovalo viacero básnických škôl a skupín
 1. Staršia generácia – Jesenský, Roy
 2. Prechodná generácia – Rázus, Krčméry (uprednostňujú národnú tematiku)
 3. Mladí autori

Mladí Autori

1. Neosymbolizmus – Emil Boleslav Lukáč – najpesimistickejšia poézia
2. Vitalizmus – J. Smrek – básnik životného optimizmu
3. Avantgardná ľavicová poézia – Ladislav Novomeský – proletárska poézia a sociálna tematika
4. Nadrealizmus (vo svetovej poézii) – Rudolf Fábry – polytematickosť, inšpirácia apollineirovským pásmom
5. Katolícka moderna – J. Silan, R. Dilong – tradičné kresťanské hodnoty

Neosymbolizmus

- Je to tzv. 2 vlna symbolizmu
- Povojnový symbolizmus si zachoval typické témy (smútok), ale po prežitej vojne sa pesimizmus ešte vystupňoval – prejavuje sa prvkami dolorizmu (dolor = bolesť)
- Napríklad v tvorbe Lukáča smútok pramenil z rozporu medzi kresťanskými ideálmi a povojnovou realitou

- Alebo to bol rozpor medzi túžbou milovať a neschopnosťou milovať

Emil Boleslav Lukáč

- Narodil sa v Hadruši, mal nadpriemerne vzdelanú matku
- Študoval teológiu, pôsobil ako kaplán, stredoškolský učiteľ, redaktor

Znaky tvorby

- Túžba po poznaní a harmónii – nenachádza ju, prevažuje smutný pohľad na svet
- Neosymbolizmus
- Meditatívnosť
- Vyjadruje sa v paradoxoch
- Zdôrazňuje ideu humanizmu

Tvorba – Básnické zbierky

- Spoveď
 - básne, v ktorých odhaľuje zážitky z detstva
- Dunaj a Seina
 - motív Hodruše, dáva jej prednosť pred Parížom, lebo mravnú silu a istotu nachádza v dedinskom spôsobe života.
 - Mesto je zlo, prevažuje symbolická obrazotvornosť
- O láske neláskavej
 - názov je oxymoron, vypovedá veľa o básnikovom chápaní lásky.
 - V prvých básňach ironizuje sľub vernosti, sloboda je dôležitejšia
 - V básni Modla v prachu opisuje zrútenie sa predstáv o milovanom človeku

Vitalizmus

- Z lat. slova vita = život
- Myšlienkový prúd, ktorý presadzoval radostné a optimistické nazeranie na svet, bezprostredná reakcia na osobné skúsenosti ľudí počas vojny = očakávajú mier
- Životný elán sa prejavuje vnímaním krásy všetkými zmyslami
- Najčastejšie témy: mier, mladosť, krása, láska, priateľstvo, život
- Básnický jazyk je každodenný
- Presadzujú voľný verš

Ján Smrek

- Vlastným menom Ján Čietek
- V detstve osirel, žil v sirotinci v Modre
- Zúčastnil sa 1. svetovej vojny, dostal sa až do Palestíny, kde ochorel na maláriu
- Už v mladosti sa zoznámil so západoeurópskou poéziou
- Pôsobil v Prahe, kde propagoval slovenskú literatúru
- Prispieval do rôznych časopisov

Tvorba – Básnické zbierky

- Odsúdený k večnej žízni
 - zaznieva smútok s ťažkého detstva, z vojny, dominuje pocit nepochopenia.
 - Výnimkou je báseň **Dnes milujem svoj deň**, v ktorej vidíme náznak vitalizmu
- Básnik a žena
 - básnická skladba napísaná formou dialógu
 - dominuje v nej obdiv k žene, vo všetkých ročných obdobiach
 - žena pôsobí na básnika tajomne, vďaka nej vidí život ako zázrak či sen
- Cválajúce dni
 - polytematická zbierka, dominuje radosť zo života, spontánnosť, optimizmus.
 - Spontánna lyrická improvizácia spôsobila nepravidelnosť formy

Avantgardná ľavicová poézia – Laco Novomeský

- Narodený v Budapešti, po presťahovaní na SK pôsobil ako učiteľ a žurnalista
- Bol členom delegácie SNR v Londýne, aktívne sa zapojil do SNP
- Po vojne pôsobil ako politik v oblasti kultúry a osvety
- V roku 1951 bol zatknutý, bol považovaný za zradcu a nacionalistu
- Člen ľavicovej skupiny DAV
- Posunul sa od symbolickej poézie, v ktorej sa veci zahmlievali a lyrický subjekt odhaľuje svoje vnútro
- Svoju poéziu orientuje na civilný život
- Je prítomný aj humoristický prvok

Tvorba – Básnické zbierky

- Nedeľa

- zbierka napísaná pod vplyvom poetizmu, poézia mesta
- pozerá sa na svet očami urobenej slúžky, prostitútky (na ktorú nečaká láska, ale pohlavná choroba), chlapca, ktorý má tuberkulózu a nenávidí súcť
- autor im chce pomôcť, ale vie, že na to nie je dosť silný
- ponúka nový pohľad na svet
- Romboid
 - v básňach konfrontuje romboid(kosodĺžnik) s pravidelnosťou kruhu – rozpor ideálu a skutočnosti
 - oživuje veci a posúva ich do nových významových súvislostí
 - je očarený cestovaním, diaľkami a novým poznaním
 - báseň **Pri kotrmelcoch opíc** využíva kubistické postupy
 - vyjadruje obraz sveta / svojho vnútra pomocou tvarov
- Otvorené okná
- Svätý za dedinou